

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

ΕΥΘΥΝΗ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣΤΗΣΑΣΑΣ

Αδικοπραξία. Βλάβη από ιατρικό λάθος. Ευθύνη του γιατρού ακόμα και για ελαφρά αμέλεια. Επιπρόσθετα ευθύνεται και η προστήσασα κλινική του γιατρού.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ, όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής, για την ύπαρξη της αδικοπραξίας και την από αυτή υποχρέωση του δράστη σε αποζημίωση του παθόντος απαιτείται, εκτός από την επέλευση της ζημίας, όπως α) η ζημία αυτή επήλθε από το δράστη παρανόμως, συγχρόνως δε και υπαίτιως, ήτοι από δόλο ή αμέλεια (330 ΑΚ), β) η παράνομη συμπεριφορά του υπαιτίου να οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη αυτού και γ) να υφίσταται πρόσφορη (αιτιώδης) συνάφεια μεταξύ της ζημιογόνου πράξης ή παράλειψης και της επελθούσας ζημίας, η οποία συντρέχει όταν, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και τη λογική, η συμπεριφορά αυτή στο χρόνο και με τις συνθήκες που έλαβε χώρα, ήταν ικανή, κατά τη συνήθη πορεία των πραγμάτων, να επιφέρει το επιζήμιο αποτέλεσμα, το οποίο και πράγματι επέφερε στην συγκεκριμένη περίπτωση. Και η μεν προξηνηθείσα από τον δράστη ζημία είναι παράνομη, όταν προσβάλλεται με τη συμπεριφορά του (πράξη ή παράλειψη) δικαίωμα του παθόντος προστατευόμενο από το νόμο, η δε υπαίτια παράλειψη του δράστη γεννά την προς αποζημίωση υποχρέωση του, όταν αυτός ήταν υποχρεωμένος στην πράξη από το νόμο ή τη δικαιοπραξία ή την καλή πίστη κατά την κρατούσα κοινωνική αντίληψη (βλ. ΑΠ 831/2005 ΕλλΔνη 2006,94, ΑΠ 996/2004 ΕλλΔνη 2006,1624 και 2004,1348, ΑΠ 926/2004 ΕλλΔνη 2005,1659, ΑΠ 1676/2001 ΕλλΔνη 2004,83). Περαιτέρω, από το άρθρο 24 ΑΝ 1565/1939 "Περί Κωδικός ασκήσεως του ιατρικού επαγγέλματος", που διατηρήθηκε σε ισχύ και μετά την εισαγωγή του ΑΚ, βάσει του άρθρου 47 ΕισΝΑΚ, κατά το οποίο ο ιατρός οφείλει να παρέχει με ζήλο, ευσυνειδησία και αφοσίωση την ιατρική του συνδρομή, σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές της ιατρικής επιστήμης και της κτηθείσας πείρας του, τηρώντας τις ισχύουσες διατάξεις για τη διαφύλαξη των ασθενών και προστασία των υγιών, σε συνδυασμό με τα άρθρα 652, 330 και 914 ΑΚ, προκύπτει ότι ο ιατρός ευθύνεται σε αποζημίωση για τη ζημία που έπαθε ο ασθενής πελάτης του από κάθε αμέλεια του, ακόμη και ελαφρά, εάν κατά την εκτέλεση των ιατρικών του καθηκόντων παρέβη την υποχρέωση επιμελείας του να ενεργήσει σύμφωνα με τις θεμελιώδεις αρχές της ιατρικής επιστήμης, μη εκπληρώνοντας το καθήκον ιατρικής μέριμνας και επιμέλειας (βλ. ΠΠρθεσ 8413/2005 Αρμ 2006,1909,1911,1912, πρβλ. και ΑΠ 2368/2005 ΠοινΔικ 2006,664, ΑΠ 1659/2003 ΠοινΔικ 2004,227).

Π. Κατά τη διάταξη του άρθρου 922 ΑΚ, ο προστήσας κάποιον άλλον σε μια υπηρεσία ευθύνεται για τη ζημία που ο προστηθείς προξένησε σε τρίτο κατά την υπηρεσία του. Η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή επί προστήσαντος φυσικού ή νομικού προσώπου, το οποίο δεν συνδέεται συμβατικά με τον ζημιωθέντα τρίτο, προστηθείς δε μπορεί να είναι ωσαύτως νομικό ή φυσικό πρόσωπο. Η εφαρμογή της προϋποθέτει α) σχέση πρόσκτησης, β) ενέργεια του προστηθέντος παράνομη και υπαίτια, δηλαδή αδικοπραξία πληρούσα τις προϋποθέσεις του άρθρου 914 ΑΚ και γ) η ενέργεια αυτή του προστηθέντος να έγινε κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας, που του είχε ανατεθεί ή επ' ευκαιρία ή εξ αφορμής της υπηρεσίας του ή ακόμα και κατά κατάχρηση της υπηρεσίας του αυτής. Η τελευταία (κατάχρηση υπηρεσίας) υπάρχει όταν η ζημιογόνος πράξη τελέστηκε καθ' υπέρβαση των ορίων των καθηκόντων του προστηθέντος και κατά παράβαση των εντολών και οδηγιών του προστήσαντος. Θα πρέπει όμως μεταξύ της ζημιογόνου ενέργειας και της υπηρεσίας, που έχει ανατεθεί στον προστηθέντα, να υφίσταται εσωτερική συνάφεια υπό την έννοια ότι αυτή (πράξη) δεν θα μπορούσε να υπάρξει χωρίς την πρόσκτηση ή ότι η τελευταία υπήρξε το αναγκαίο μέσο για την τέλεση της αδικοπραξίας (βλ. ΑΠ 1507/2005 ΕλλΔνη 2006,92, ΑΠ 959/2004 ΕλλΔνη 2004,1602, ΑΠ 926/ 2004 ΕλλΔνη 2005,1659, ΑΠ 651/2001 ΕλλΔνη 2001,1540, ΑΠ 555/2000 ΕλλΔνη 2000,1578, ΕφΑΘ 4503/2003 ΕλλΔνη 2004,193, ΕφΑΘ 1897/2003 ΕλλΔνη 2005,192, ΕφΑΘ 3747/ 2002 ΕλλΔνη 2002,1436, Εφθεσ 278/2006 ΔΕΕ 2006,401, Εφθεσ 1599/2004 ΔΕΕ 2004,1170, ΕφΠατρ 378/2005 ΔΕΕ 2006,415, ΕφΠατρ 372/2003 ΔΕΕ 2004,939, ΕφΛαρ 23/2004 ΕλλΔνη 2004,827).

[...] Αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η ενάγουσα κατά το έτος 1986 είχε υποβληθεί σε χειρουργική επέμβαση αφαίρεσης ογκιδίου από τον αριστερό της μαστό και από την ιστολογική εξέταση που διενεργήθηκε μετά την άνω επέμβαση, προέκυψαν καλοήγη ευρήματα. **Κατά μήνα Ιανουάριο του έτους 1990 διαπιστώθηκε και πάλι η ύπαρξη ογκιδίου στον αριστερό μαστό της (ενάγουσας) και ο πρώτος εναγόμενος, ιατρός, με την ειδικότητα του μαιευτήρα-γυναικολόγου και του Καθηγητή της μαιευτικής και γυναικολογίας στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, που την παρακολουθούσε, της συνέστησε να υποβληθεί**

σε νέα χειρουργική επέμβαση στην Κλινική " "στη Θεσσαλονίκη, με την οποία ο ίδιος συνεργαζόταν. Πράγματι, η ενάγουσα, την 16.1.1990, ηλικίας τότε 44 ετών περίπου, συνοδευόμενη από την αδελφή του συζύγου της, Ε.Τ. (μάρτυρα της ενάγουσας), μετέβη στην προαναφερθείσα Κλινική, την οποία την εποχή εκείνη εκμεταλλευόταν η αρχική δεύτερη εναγόμενη ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία "ΑΕ" και αφού υποβλήθηκε σε μαστογραφία, υπεβλήθη σε χειρουργική επέμβαση, κατά την οποία αφαιρέθηκε το προαναφερθέν ογκίδιο από τον αριστερό της μαστό, επί του οποίου (ογκιδίου) διενεργήθηκε ακολούθως βιοψία-ιστολογική εξέταση, με καλοήγη ευρήματα. **Την επέμβαση διενήργησε στην άνω Κλινική, ως χειρουργός, ο πρώτος εναγόμενος, όπως είχε συμφωνηθεί με την ενάγουσα, και κατ' αυτήν παρευρίσκονταν, εκτός του αναισθησιολόγου, που χορήγησε στην ενάγουσα την αναισθησία και εξειδικευμένο νοσηλευτικό προσωπικό, το οποίο είχε προστήσει στη συγκεκριμένη εργασία η αρχική δεύτερη εναγομένη ως άνω ανώνυμη εταιρία, με την οποία το προσωπικό αυτό συνδέονταν με σχέση εξαρτημένης εργασίας. Στο εν λόγω προσωπικό συμπεριλαμβάνονταν και νοσοκόμα-εργαλειοδότρια, τα ακριβή στοιχεία της οποίας δεν διακριβώθηκαν** (όπως κατέθεσε ο μάρτυρας του πρώτου εναγομένου, αναισθησιολόγος, Κ.Μ., ο οποίος ανέφερε στην κατάθεση του, ότι ο πρώτος εναγόμενος στις επεμβάσεις που διενεργούσε, χρησιμοποιούσε ως αναισθησιολόγο αποκλειστικά τον ίδιο, μεταξύ άλλων νοσηλευτικών ιδρυμάτων, και στην Κλινική " ", χωρίς πάντως να μπορεί να θυμηθεί και να επιβεβαιώσει τη διενέργεια της επίμαχης επέμβασης, υπεύθυνη εργαλειοδότρια της πιο πάνω κλινικής που βοηθούσε τον πρώτο εναγόμενο κατά τη διάρκεια των χειρουργικών επεμβάσεων, ήταν νοσοκόμα το όνομα της οποίας ήταν "Ν."), **και τα καθήκοντα της οποίας, όπως της είχαν ανατεθεί από την προστήσασα αυτήν ως άνω αρχική δεύτερη εναγόμενη ανώνυμη εταιρία, ήταν ιδίως να προμηθεύει με τα κατάλληλα εργαλεία τον χειρουργό, ο οποίος και της τα ζητούσε και να ελέγχει ότι αυτά, μετά τη χρήση τους, της επιστρέφονταν στην κατάσταση που τα είχε παραδώσει, δηλαδή χωρίς να έχουν υποστεί κάποια βλάβη ή να λείπει κάποιο τμήμα τους, έλεγχο που ήταν υποχρεωμένη να πραγματοποιεί καθ' όλη τη διάρκεια της χειρουργικής επεμβάσεως και μέχρι το τέλος της. Κατά τη διάρκεια της άνω χειρουργικής επέμβασης και δη κατά τη σύγκλιση από τον πρώτο εναγόμενο του τραύματος και τη συρραφή της δημιουργηθείσας χειρουργικής τομής, τμήμα της βελόνης που χρησιμοποιήθηκε για τον άνω σκοπό αποκόπηκε από το κυρίως σώμα αυτής (βελόνης) και εισήλθε και παρέμεινε εντός του αριστερού μαστού της ενάγουσας.**

Ο πρώτος εναγόμενος, από αμέλειά του, δεν τήρησε τους κοινώς παραδεδεγμένους κανόνες της ιατρικής επιστήμης και συγκεκριμένα δεν έγινε από αυτόν επισταμένος έλεγχος του τραύματος και της βελόνης που χρησιμοποιήθηκε για τη σύγκλιση του, ώστε να διακριβωθεί ότι δεν είχε αφεθεί εντός του τραύματος κάποιο από τα χρησιμοποιηθέντα αντικείμενα και έτσι, ενώ είχε την αυτονόητη, σύμφωνα με τις προμνησθείσες στην υπό στοιχείο "Ι" νομική σκέψη της απόφασης διατάξεις (άρθρο 24 ΑΝ 1565/1939), υποχρέωση να αφαιρέσει το τμήμα της βελόνης, που αποκόπηκε, από τον αριστερό μαστό της ενάγουσας, δεν επέδειξε την προσοχή την οποία όφειλε κατά τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει, με αποτέλεσμα να μην αντιληφθεί την αποκοπή του τμήματος της βελόνης και την παραμονή αυτού εντός του αριστερού μαστού της ενάγουσας και να προχωρήσει, ενώ το αποκοπέν τμήμα της βελόνας παρέμεινε εντός του αριστερού μαστού της ενάγουσας, στο κλείσιμο της χειρουργικής τομής και την ολοκλήρωση της επέμβασης. **Με αμέλεια, όμως, βαρύνεται και η προστηθείσα από την αρχική πρώτη εναγομένη ως άνω νοσοκόμα-εργαλειοδότρια, η οποία, ενώ όφειλε, με βάση τα**

καθήκοντα που της είχαν ανατεθεί, αμέσως μόλις της παραδόθηκε από τον πρώτο εναγόμενο η σπασμένη βελόνα να αντιληφθεί τούτο και να το επισημάνει στον τελευταίο, ώστε να ελεγχθεί επισταμένως το τραύμα και να εντοπιστεί και αφαιρεθεί το αποκοπέν τμήμα της βελόνας από τον αριστερό μαστό της ενάγουσας, αυτή από αμέλεια, ήτοι έλλειψη της προσήκουσας προσοχής, την οποία όφειλε κατά τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει, δεν αντελήφθη το σπάσιμο της βελόνας και δεν ειδοποίησε σχετικώς τον πρώτο εναγόμενο, συμβάλλοντας έτσι, με την αμελή της συμπεριφορά, στο προπεριγραφέν αποτέλεσμα (της μη αφαίρεσης του τμήματος της σπασμένης βελόνας από τον αριστερό μαστό της ενάγουσας) (**ΠΠΡ ΘΕΣΣΑΛ 33096/2007** APM 2008/1170).